

KREŠŤAN

POLITICKÉ A SPOLOČENSKÉ KATOLICKÉ NOVINY
VYCHÁDZAJÚ KAŽDÚ SOBOTU NA ŠESTNÁSŤ STRANÁCH.

Predplatná cena :	Zodpovedný redaktor :	Redakcia a vydavateľstvo :
Na celý rok --- 4 koruny — hal.	Dr. ALEXANDER ERNSZT, páp. komorník.	Budapest, IV. ker., Ferencz-József-rakpart 27. szám.
Na pol roka --- 2 " — "	Majiteľ' a vydavateľ' :	sem sa majú posielat' predplatky, jako dopisy do novin ohlásky a náhodné reklamácie. Cena jedneho 5 stĺpcového nonpareill riadku 80 hl. Rukopisy sa naspak nedávajú.
Na štvrt roka --- 1 " 20 "	JAN MOLNÁR.	
<i>Jednotlivé číslo 8 hal.</i>		

Vítazstvo katolíkov v Nemecku.

Snem nemeckej ríše rozpustili dňa 13. decembra minulého roku. Cieľom tohoto rozpustenia bolo utlačenie dvoch najmocnejších stránok politických na sneme nemeckom. Ríšska vláda žiadala totiž od snemu zaokrytie zvláštnych a veľkých požiadavok pre nemecké kolonie v Afrike. Ohľadom na veľké farchy, pod ktorými i tak fažko stone ľud nemecký, politická strana katolícka, známa pod menom «centrum», odoprela tieto požiadavky. Pri hlasovaní nad predlohou vlády pripojila sa ku katolíckemu «centrumu» aj strana socialdemokratov. Vláda následkom toho prepadla s jej predlohou a kancelár ríšsky Bülow z naloženia nemeckého cisára Vilhelma II. hneď na to rozpustil snem nemeckej ríše. Volby boli vypísané na deň 26. januára r. 1907. Po celej nemeckej ríši boli tieto volby skutočne aj prevedené a výsledkom svojim prekvapily celý svet. Katolícka strana politická, totižto «centrum» na celej čiare zvíťazila. Katolícki kandidáti «centrumu» už pri hlavných voľbách obsiahli 89 mandátov. Utratili jeden mandát a na to miesto podmanili sebe druhý nový mandát. V 31 volebných okresoch, kde «centrum» pevne stojí, volba nenie rozhodnutá a aj tu dosiahnu katolíci nového víťazstva.

Všetky ostatné stránky politické spojily sa proti katolíkom. A čo sa stalo? Katolíci nenie sú zničení, ako na tom pracovali nemeckí liberáli rozličného mena, lež zvíťazili slávne. Toto je prvé prekvapenie pre celé obecnstvo Nemecka. Druhé podobné, až nie ešte väčšie prekvapenie pre celé Nemecko, ba pre celý svet,

nasledovalo za tým, ako vyšlo na javo, že *socialdemokrati* už pri hlavných voľbách, hneď v prvý deň utratili 17 mandátov. Každý, čo zná pevnú organizáciu socialdemokratov a zvlášte nemeckých, musí sa pýtať, ako je to možné a to k tomu pri všeobecnom volebnom práve?

Úradný aparát hneď po rozpustení snemu s celou silou a mocou pracoval proti opozícii koloniálnej politiky vlády. Všetky politické strany spojily sa, ako sa povedalo, proti «červeným» a «černým». Len že sa táto koalícia voľajako nepodarila. Konzervatívni, liberáli, antisemiti, slobodomyselní, všetko od koreňa liberáli, nechceli jesť z jednej opálky. K tomu tieto frakcie politické veľmi byly žiarlivé na mandáty. Zretedelne povedano, u nich skoro každý volič chcel byť hneď aj ablegátom. Ríšska vláda, ako sa hovorí, hrúzu peňazí vyhodila na agitacionálne ciele. Tým aj dosiahla toľko, že teraz o vela viacej voličov prišlo ku volbe ako inokedy. I sama strana katolícka «centrum» o 20 percentov viacej voličov viedla teraz na voľbište, ako pri posledných voľbách. Precitnutie, prebudenie sa mešťanskej triedy byly porážkou socialdemokratov. Táto porážka by však ešte ináč bola vypadla, keby nový predstavený afrikánskych kolónii Dernburg a kancelár Bülow, mešťanských voličov ku passívnej rezistencii neboli nútili v takých okresoch, kde nie «centrum», lež iné mešťanské stránky bojovaly proti revolucionárnym socialdemokratom.

Kto zná politické pomery nemecké, spoločenský život a všetko obejmajúce účinkovanie verejné nemeckých obyvateľov, keď povážime, ako celé obyvateľstvo katolíkov Nemecka s telom

i dušou podporuje svoju katolícku stránku «centrum» a ako katolícke duchovenstvo celej ríše žije a mre za túto stránku, víťazstvo jej držať musíme za celkom prirodzené. Stránku túto nemôže zagniať ani sám mocný cisár nemecký a každý vážny politik, čo zásady monarchické zastáva, musí s ňou rátať. Pravda je, že i sami vodcovia «centruma» ohľadom na násilie, aké na voličov vyvíňovali vládne kruhy, nerátali na tak úplné víťazstvo, očakávali totiž, že aspoň 10—15 mandátov ztratia. Tým väčšie ale bolo jejich prekvapenie, že už v prvý deň pri hlavných voľbách obdržali 89 mandátov, kdežto pri voľbách minulých časov v prvý deň pripadlo im najviac 79 mandátov.

Ku «centrumu» patrí Westfalia, okolie Rynu, Bavorsko, veľká časť Württembergu, Hannoveru, Badenu, Pfalzu a Elzas-Lotharingie. Má mandáty v Hornom Sliezsku a ešte aj vo Východnom Prusku.

Spomenúť treba, že katolícka strana politická «centrum» veľké úspechy svoje ďakovať musí v prvom rade «Katolíckemu spolku ľudovému». Toto je tá najmocnejšia organizácia katolícka v celom Nemecku. Dôverníci «Katolíckeho spolku ľudového» boli ako vždy, tak aj teraz tí najhorlivejší korteši «centruma». Obrovský spolok tento svojimi spisami a novinami, ktoré na milliony a milliony ročite vydáva, roznieť náboženské presvedčenie v tých najširších vrstvách katolíckeho obyvateľstva. Každý člen «Katolíckeho spolku ľudového» za veľký hriech by si pokladal inému dať svoj hlas pri voľbe, ako kandidátovi katolíckeho «centruma». Od tohoto hlboko zakoreneného presvedčenia odvrátiť katolíckych voličov nie sú v stave ani terorizmus vlády, ani listivé lákanie socialdemokratických agitátorov, sluby liberálov a iných bezbožníkov.

Na čele katolíckeho obecnstva stojí pravda katolícke duchovenstvo. To vo všetkom prísne nasleduje všetky nariadenia «centruma». Ľud katolícky v Nemecku v duchovných svojich vidí svojich vodcov na poli politickom a sociálnom. Následkom toho je, že v celej ríši páni a chudobní, obyvatelia mestskí a dedinskí, mešťania, magnáti a proletári, úradníci, kupci a remeselníci, jedným slovom všetci katolíci, povznášajú sa tým neodolateľne pevným presvedčením, že v záujme katolíckej viery, rímsko-katolíckej cir-

kve ba i samej ríše nemeckej, ako najpotrebnejšia je pevná katolícka stránka politická v ríšskom parlamente.

Víťazstvo katolíkov Nemecka poučuje aj katolíkov našej vlasti dvojemu. Za jedno vidíme, že socialdemokrati v Nemecku tak pevne zorganizovaní ako nikde inde, nemajú výhľadov na víťazstvo, ak náhle obecnstvo mešťanstva z nečinnosti svojej precitne. Za druhé učíme sa z toho, že i katolíci našej vlasti proti protivníkom svojim nemajú pevnejšej zbrane, ako je organizácia a spojenie sa pod zástavou kresťanskou. Túto zástavu od dvanástich rokov ponáša kresťanská ľudová strana. Zástava táto je čistá a nepoškvrnená. Ako by to aj u nás v každom ohľade ináč vyzeralo, keby aj v srdciach nášeho obecnstva katolíckeho panovalo to pevné a tak hlboko zakorenené presvedčenie, že pre našu krajinu, v záujme našej viery a svätej cirkve najpotrebnejšia vec je, aby sme v našom parlamente, v našom zákonodarstve mali pevnú katolícko-politickú stránku. Chvála buď Bohu, máme ju. Je to kresťanská ľudová strana. Nech teda aj u nás, ako v Nemecku, všetci katolíci, bohatí i chudobní, roľníci, úradníci, kupci a remeselníci, jedným slovom všetko čo je katolícke svedomite a pevne držia sa tejto ľudovej a kresťansko-politickej strany a v čase rozhodnom víťazstvo nám bude isté ako katolíkom Nemecka.

Prievidzská voľba.

V zasadnutí dňa 24. januára pojednávala krajinská snemovňa návrh imunitného výboru na vydanie súdu vyslanca krajinskej ľudovej strany Kolomana Brestyenského.

Jozef Kalosy, ako referent imunitného výboru predložil snemu otázocný návrh v nasledovnom: Kráľ. fiskus nitriansky proti Kolomanovi Brestyenskému, zvolenému medzi tým krajinskému vyslancovi okresu prievidzského v desiatich pádoch pozdvihol obžalobu pre poburovanie na tom základe, že vyš menovaný v Prievidzi dňa 29. januára roku 1905. na tamojšej železntčnej stanici pred viacerými to tvrdil, že pri voľbe dňa 26. januára roku 1905. účinkujúca volebná komisia nebola komissia, lež kmíni, zbojníci, živáni, banditi a podliaci...

Mikuláš Zboray: Pravdu mal!

Ján Csernoch: Tak jest! Pravdu mal!

Jozef Kalosy, referent: Opakujem, tieto slová potreboval a ešte aj to doložil k tomu, že ho ozbijali o mandát, že mu ukradli 250 hlasov, skrze čo o Gejzovi

Csemniczky, volebnom predsedovi; o Štefanovi *Szatmári*, námestnom predsedovi, o *Szkycsákovi* a *Ludvikovi Filasz*, námestných predsedoch škrutátoroch, o *Karolovi Szilárd*, zápisníkovi volebnom, o *Móricovi Lutonszky*, *Francovi Hajdu*, *Juliusovi Fogassy* a *Zigmundovi Gömöri*, ako o zákonom ustanovenej komissii, poťažne úradného účinkovania jejich také skutky tvrdil, ktoré keď by boli pravdivé, mohli by byť základom ku trestnému zakročeniu.

Immunitný výbor navrhuje, aby *immunitné právo krajinského vyslanca Kolomana Brestyenzskyho v tomto páde vyzdvihnuté bolo*. (Výkriky: Nevyzdvihneme ho!)

Mikuláš Zboray: Musím sa vrátiť ku tým voľbám, ktoré v zimnom čase ustanovila vláda Tiszova a pri ktorých protikandidátom *Kolomana Brestyenzskyho* bol *Csillaghy*. Obyvateľstvo nitrianskej stolice a horných strán dobre poznajú toto meno, zbytočné by bolo obšírnejšie ho opisovať. (Tak jest!) Výsledok voľby bol ten, že s malom väčšinou vyvolili *Csillaghyho* a to takým spôsobom, že kým z pomedzi jeho voličov *odvrhli päť*, z pomedzi voličov *Brestyenzskyho odvrhli 150—160 voličov*. Následkom toho zadal petíciu, ktorá veľmi dlho nebola vybavená, bo *Csillagovci* udali nepočtených svedkov a pretiahli záležitosť, až konečne snem rozpustený bol a následkom nešťastného súdneho pokračovania nášeho volebného, *všetky ohromné útraty petície uvalené boly Brestyenzskymu na krky*. Deň po voľbe stalo sa, že *Brestyenzsky* vidiac hrozné neriady, aké zpáchané boly pri jeho voľbe, do Budapešte chcel ísť, aby zakročil v záležitosti jeho petície. Na železničnej stanici stretol sa s jedným známym a na tohoto otázku kde ide, to odpovedal: Idem do Budapešte hľadať môj ztratený mandát. Prečítam ostatne na toto poťažné výpovede svedkov. Rozhovor *Brestyenzskyho* s jeho známym slyšal náhodou alebo schválne istý krčmár menom *Denk*, ktorý hneď utekal ku všestranne známemu hlavnému slúžnemu *Füllbergerovi* a obžaloval uňho *Brestyenzskyho*, že komissiu škrutátorov tupil, hanil atď. Hlavný slúžny napísal hneď o tom zápisnicu, v zápisnici tejto označil, ktorí boli členovia komissie škrutátorov, k tomu ešte vyznačil, ktorí boli dôverníci a z tohoto ustálil, že tu proti 9 osobnostiam zpáchaná je pomluva. Na tomto základe zavedené bolo súdne pokračovanie. Držali prísné vyšetrovanie, prišlo k hlavnému pojednávaniu, na tomto však nevedeli dokázať, že by *Brestyenzsky* bárs koho bol pomenoval alebo vôbec dajaké meno bol vyslovil. Súd nevidí dokázanú pomluvu, lež vo štyroch pádoch urazenie na cti, z 9 osôb dla ľúbosti vyvolili sebe štyroch a vyslovili, že na týchto vzťahovalo sa to tvrdenie *Brestyenzskyho*, kdežto on žiadneho mena nespomenul a odsúdili ho za urazenie na cti na zaplatenie 50—50 korún pokuty a čo je hlavná vec ku zaplateniu pravotných útrat po výšku asi 900 korún. (Výkriky z ľavej strany: To je pekne! Hnutie z ľavej a pravej strany.)

Prosím o odpustenie, jestli vôbec jestvuje prenasledovanie, to je toto akiste *pád politického prenasledovania*.

(Tak jest! z pravej i z ľavej strany.) Ten *Csillaghy*, ktorému bol protikandidátom v tenže čas, keď tento súdny výrok vynesený bol, bol komissárom vlády a pozdejšie hlavným županom nitrianskej stolice a toho mesta, ktorého súdoba stolica tento výrok vyniesla. (Hnutie z ľavej strany.) Ja neznám väčšej potupy, väčšieho attentátu a nešťastnejšej veci, ako keď sa dakto trápi, všemožne zápasí a dôvera ľudu v ňom sa ústredňuje, druhý ho prekáža v najväčších právach jeho, ľud od neho vábi, ho kazí (Čilé schvalovanie z ľavej i pravej strany) a bráni mu, aby slobodnú vôľu svoju neodvisle objavil. (Čilé schvalovanie.) Prosím za odpustenie, my to dobre vieme z minulosti, že v tomto ohľade aké ukrutnosti sa páchaly. (Tak je! Pravda je! z ľavej strany.) Včul ale aby snemovňa o všetkom tom sa presvedčila, čo sa tu stalo, prosím o dovolenie, abych jednu čiastku tohoto súdneho výroku prečítať mohol. Prečítal výpovede svedkov, že *Koloman Brestyenzsky* inkriminované výrazy ani nepotreboval.

Súdny výrok toto ustálil (číta); «Výsledok vyšetrovania viedol ku tomu presvedčeniu, že predsedovia a námestníci komissii škrutátorov ohľadom prijímania a odvrhovania hlasov *jednostranne* pokračovali, nakoľko ku voličom ľudovej strany obracali sa, ku dokázaniu totožnosti osoby s veta, potrebnými a nepotrebnými otázkami, skrze čo pozornosť voličov od mena jejich kandidáta naschvál odvrátili (veľké hnutie, výkriky: Haňba!), následkom čoho voličia po tomto vypytovaní na otázku predsedom im predloženú, odpovedať nevedeli a na tomto základe odvrhnutí boli.

Mnohí voličia vzdor tomu, že do volebnej siene vstúpili s výkrikom: nech žije kandidát ľudovej strany, keď po mnohých otázkach nevedeli hneď vypovedať meno svojho kandidáta následkom toho boli odvrhnutí; premnohí voličia ľudovej strany, pre malé rozdielnosti veku, mena, zamestnania, domového čísla, napriek totožnosti dokázanej osoby (výkriky: Podliaci!) oproti nariadeniu 158. §. XV. zák. čl. z r. 1899. pozbavení boli hlasu; z pomedzi voličov stejného mena, napriek tomu, že vo volebných lajstroch mená voličov zarovnak chybné boly zaznačené, votum tých, čo hlasovali na liberálneho kandidáta, bolo prijaté, oproti tomu votum voličov ľudovej strany pre chybné zapísanie do volebných lajstrov bolo odmrštené, tak že následkom tohoto pokračovania predsedov komissii škrutátorov medzi odvrhnutými voličmi ľudovej strany a odvrhnutými voličmi liberálov povstal obrovský rozdiel na telko, že kým z liberálnej strany odvrhnuté bolo vôbec 9 hlasov, zatým zo stránky ľudovej odvrhli asi 160—170 hlasov; z týchto skutkov, ako aj z toho nariadenia volebného predsedu, že dôverníkom ľudovej strany zakázal, aby viedli ku hlasovaniu svojich voličov, že ľudovým voličom ustanovil za vodcu ku hlasovaniu voliča liberálneho.

Vilhelm Sümeghy: To je starý neriad!

Mikuláš Zboray: že kým dôverníci liberálov slobodne mohli sem-tam chodiť, dôverníci ľudovej strany

nesmeli sa zdržovať na dvore voľbišťa a v predsieni volebnej; že vojanské brachium k tomu dovolil upotrebiť, aby liberálnych voličov shromaždilo a viedlo, zreteľne to nasleduje, že volebný predseda, ako aj predsedovia a námestníci komissii škrutatorov na tom pracovali, aby väčšinu hlasov zabezpečili liberálnemu kandidátovi. (Hnutie.)

Vilhelm Sümeghy: Toho volebného predsedu nehodili do háreštu?

Mikuláš Zboray: ... kroz čo obžalovaný, ohľadom na počet odvrhnutých jeho votov, skutočne neprávne pozbavený je mandátu; takto obžalovaný, ktorého urážlivé výrazy nemožno brať dľa slova, bo sa mandát ukradnúť nedá, ktorý pod slovami kmínstva a ukradnutia rozumel len neprávne pokračovanie, ktorý spolu aj pravdu povedal, keď dľa pravého zmyslu jeho tvrdenia ta sa vyslovil, že ho o mandát olúpili; z druhej strany, ponevác súd nevidí dokázané to, že urážlivé výrazy obžalovaného vzťahujú sa na všetky osobnosti komissii škrutatorov, lež len na jejich predsedov a námiestnych, ktorí povolani boli rozhodovať o prijatí a odmrštení hlasov, len proti týmto a proti volebným zápisníkom a dôverníkom spáchal priestupok.

Takto zneje súdobný výrok. Snemovňa má právo v každom páde keď spatruje politické prenasledovanie bez všetkého odôvodnenia odopret vyzvihnutie immunity.

To najmenšie je, čo snemovňa v záujme pravdy učiniť môže, že v tomto páde odopre vyzdvihnutie práva immunitného. (Čilé schvalovanie. Výkriky: Nevydáme ho súdu!)

Ján Csernoch: Čilými farbami opísal atrocitu liberálov, aké proti nemu samému po dvakrát páchali, keď v čacanskom okrese s programom ľudovej strany vystúpil. Liberálny protikandidát jeho Leo Lánci mal len 175 voličov, on mal istých voličov 1200 a liberálny predseda voľby Gebauer ho ani nekandidoval z tej príčiny vraj, že je v okrese neznámy.

V prítomnom páde, pokračoval recnik, nejedná sa o osobu Kolomana Brestyenzkyho, lež sa jedná o to, aby tento snem, ktorý z čistých volieb vyšiel, súdobný výrok vyniesol nad voľbami starého systému. (Čilé schvalovanie.) To byly voľby starého systému, keď v tuhej zime ako teraz, v stolici nitrianskej a trenčianskej úbohých voličov cez dlhé noci nechali stáť o hlade a smäde na vonku, kým svoje kone dobre opatrovali v teplej maštali.

Nad týmto starým systémom treba tu súd vyniesť, tento treba zničiť kroz to, že snemovňa neprijme v tomto páde návrh immunitného výboru a pána vyslanca Kolomana Brestyenzkyho nevydá. (Zvučné schvalovanie a výkriky: Nevydáme ho!)

Po odhlasovaní oznámil predseda snemovne výrok: že snem immunitné právo vyslanca Kolomana Brestyenzkyho v prítomnom páde nevyzdvihne.

Kreštania katolíci, čítajte len dobré katolícke knihy a časopisy!!

Prozreteľnosť.

Jarolim viedol v mladom veku ľahký život. Neskôr sa obrátil, veľmi sa musel premáhať, aby telesnosť utlačil a z hlavy všetky plané myšlienky vytvoril a vyhnal. Utiahol sa, trýznil nemilosrdne svoje telo. A veď vtedy už svätým bol. A predseda bol jeho život s mnohými príjemnosťami spojený. V istom liste píše: Po mnohých slzách, keď som už zrak k nebu obrátil, Boh mi je svedkom, tak mi prichádzalo, jako by som sa už medzi anjelmi nachádzal, začal som plesať a spievať. Keby ale ani neosladoval Boh našu kajúcnosť, ba keby duchovná tma nás trápila a keby sme cítili, že od Boha i od ľudí sme opustení, ani vtedy by sme neboli dlho bez potechy. Boh odmení našu námahu uspokojením, pokojom, istou nádejou.

Povedzme, že si ty Boha nikdy ťažkým hriechom neobrazil, alebo keď si ho aj obrazil, ten hriech i s pokutami si už zotrel kajúcnosťou a obsiahnutými odpustkami. A hľa, nehody a trápenia často ťa navštevujú, zkadiaľ že je to? Poviem ti.

To je istá vec, že kto je v stave milosti, trápenie sa mu neuchádza z pokuty. To by sa protivilo spravodlivosti Božej. Je to skusovanie, ktoré je osožné a spasiteľné, ba trápenie je snáď odmenou cnostného života.

Či to nenie odmenou pre služobníka, keď ho gazda do takého stavu doprovadí, kde si za krátky čas môže veľa pokladov nashromazdiť? Tak zkusovanie je šťastie pre človeka. Boh ťa chce predstaviť anjelom, svätým, ba i celému svetu v súdny deň, koľko si hoden, koľké zásluhy si si nashromazďoval. Či sa ale zlato nedáva do ohňa preto, aby čistejšie, hodnejšie bolo? S bezcennou vecou to nečinia, lebo by sa pokazila, by sa zjavila jej bezcennosť.

Alebo či gazdiná chatrnú látku probuje prať v lúhu, či neztratí farvu, ó nie, to sa len s drahými látkami robí.

Keby tak kto chudého koňa, takú zdochlinu cigáňsku ostrohami pichal, mordoval, aby v súbehu prvú odmenu obsiahol, či by to nebola vec smiešna? Slovom, človek len také veci zkusuje, ktoré to zaslúžia.

Sodomu a Gomorrhú nezkušoval Boh prv, nežli by ich bol spustošil. Abraham ale až veľmi bol zkusovaný, keď Boh žiadal, aby svojho syna obetoval. Taktiež aj Daniela jako zkušoval Boh, keď dopustil, aby bol do jamy medzi levov hodený.

Tak je to aj vo svete, lebo však Boh je ten istý a aj s ľuďmi dôsledne zachádza. Bezbožní a do rozkoší pohrúžení ľudia nemusia sa báť, že ich Boh bude zkusovať. Boh dopúšťa, aby

bezbožník šiel po svojich cestách. Keď ale Boh predvidí, že dakto bude obyvateľom nebeským, toho nešetří; tomu sa v hojnej miere uchádza trápenie, úzkosť, aby mal príležitosť ukázať, či miluje Boha.

Čím je duša cennejšia, čistejšia, čnostnejšia, k väčšej sláve povolaná, tým tvrdej, krajšej zkúške sa musí podrobiť. Každé trápenie, súženie trpezlivo a do vôle Božej oddane pretrpené je dlhým krokom do slávy večnej.

Podáva *Jožko Zčachtie.*

POLITICKÉ CHÝRY.

Porada kresť. ľudovej strany.

V utorok dňa 22. januára o 7. hodine večer držala poradu kresťanská ľudová strana vo vlastnom kruhu. Na porade tejto prítomný bol minister Alexander Wekerle a gróf Ferdinand Zichy. Poradu viedol podpredseda snemovne a ľudovej strany Štefan Rakovszky. Zo stránky vyslancov boli prítomní nasledujúci: Ján Csernoch, Alexander Simonyi Semadam, gróf Gejza Mailáth, Karol Hencz, Otto Förster, Béla Rakovszky, Štefan Tálos, Pavel Kovács, Štefan Adamovich, Jozef Farkas, Emil Gyuriss, Franc Csizmazia, Mikuláš Zboray.

Ministerpredseda oznámil v porade kresťanskej ľudovej strany, že na viacej súrnych interpellácií zamýšľa dať tieto dni v sneme odpoveď. Predniesol aj tieto odpovede, ktoré kresťanská ľudová strana v známosť vzala. Pozdejšie prišiel ku porade aj minister okolo osobnosti kráľa gróf Aladár Zichy. Po pretriasaní bežných politických záležitostí zakončila sa porada.

Odstúpenie Polónyho z ministerstva.

Minister pravosúdia Gejza Polóny v tomto čase, čo program svojho účinkovania vyvinul na strane, vystavený bol a je tým najkrutejším nápadom zo strany všetkých nepriateľov koalície. Proti nápadom týmto zamýšľa sa Polóny brániť pred patričnými súdmi, ku ktorým proti protivníkovi svojim zadá obžaloby. Aby sa však nezdalo, že ako minister pravosúdia vplyv má a nátlak robí na súdy, odhodlal sa k odstúpeniu z ministerstva. Toto predniesol ministerpredseda Alexander Wekerle v sobotu dňa 26. januára na audiencii jeho veličenstvu kráľovi. Odpoveď jeho veličenstva kráľa na vedomie dal ministerpredseda Alexander Wekerle Gejzovi Polónyimu hneď po svojom návrate z Viedne do Budapešti, pričom prítomní boli aj ministri Franc Kossuth a gróf Albert Apponyi.

Židovské gazdovstvo.

Karol Ember, bývalý vyslanecký kandidát kresťanskej ľudovej strany interpelloval tieto dni na mestskom

dome hlavného mesta v záležitosti banky: «Budapesti Bank Részvénytársaság». S touto bankou hlavné mesto ešte v tom čase spravilo kontrakt, keď bol mešťanostom Ján Halmos. Dľa tohoto kontraktu spomenutá banka povinná je v miestnostach hlavného trzišta postaviť filiálku ku podporovaniu malých obchodníkov požíčkami na ľavné úroky. Za toto povolenie platí banka hlavnému mestu 600 korún ročitej árendy. Od požíčiek ale, ktoré malým obchodníkom dáva, berie od nich, ako to interpellant Karol Ember dokázal, 30—45 percentov interessu. Je to ozaj židovské gazdovstvo!

K obmedzeniu vystahovania.

Vo vládných kruhoch v poslednom čase hovoria, že je obmedzenie vyvandrovanie nevyhnutne potrebné. Minister vnútra gróf Julius Andrássy majú pred očima tak záujmy samých vystahovalcov, ktorých v Amerike stále väčšie sklamanie potkávajú, jak i vysoké zánjmy krajiny, už aj nariadil prepracovanie všetkých tých štátút, ktoré sa poťahujú na vystahovanie. Dľa chýrov v smysle novej reformy záležitosť vydávania passov odoberú od podžupanov a policajných hlavných kapitánov a znova bude toto zkoncentrované v ministerstve vnútra. Obmedzené bude vystahovanie maloletým a tí poľnohospodárski robotníci, ktorí sa zjednali ku práci, nedostanú pass, pokým svojej zaviazanosti zadost nurobili. Toto obmedzenie bude sa poťahovať at na gazdovskú čelaď. Dosavád tí vojopovinní, ktorí sa pred prvou asentírkou chceli vystahovať a prisľúbili, že vyše roka nezostanú vo svete, tiež dostali pass. Pravda takýto sľub len máloktorý splnil. Na budúce vydanie passu takýmto vojopovinným bude veľmi obmedzené. Ďalej v smysle nových poriadkov takí vystahovať sa chcejúci, ktorí sú povinní platiť vojenskú daň, cestovný pass dostanú len vtedy, keď svoju rešfanciu vyplatia.

Z CUDZOZEMSKA.

Francúzsko.

Prenasledovanie katolíkov.

Po rozlúčení cirkve od štátu francúzski biskupi celkom neodvisle sriaďujú nové fary. Tak parížsky arcibiskup Richard založil najnovšie pre parížske predmestia päť nových fár. — Do tohoto nemôže sa miešať vláda neznabohov francúzskych. V inom ohľade pokračuje v ukrutnosťach proti katolíkom.

V Auray previedli s násilím popis kostolného majetku baziliky sv. Anny. Ku popisu dovieli policajtov a vojsko. Tito zatvorené brány baziliky rozrúbali a tak sa vrátili do chrámu, kde všetko popisali. Veriaci ľud v rozhorčenosti poranil jedného komissára policie. Vojsko na to obľahlo baziliku a duchovných chrámu, ktorí útočisko hľadali vo veži, násilne vyviedli na ulicu.

Kláštor Barnabitov aj s kostolom v Paríži do árendy vzal istý človek, ktorý hovorí o sebe, že je biskup cejlonský

a od 3. februára bude odbavovať v najatom kostole francúzske katolícke, pravda nie rímsko-katolícke požiadosti. Ku tomuto švindler nepotrebuje dovolenia od vlády.

Nová vláda vo Španielsku.

Následkom spolkových zákonov prepadla i posledná vláda vo Španielsku. Sostavená je zas nová vláda, rozumie sa zo stránky liberálov. Mená nových ministrov španielskych u nás nikoho nezaujímajú. Len to treba označiť, že liberálna vláda táto v tom smysle sa osvedčila, že bude šetríť práva Vatikánu, teda cirkevné. A to je zaiste to najmúdrejšie, čo urobíť môže.

Hrozné nešťastie v bani.

V pondelok dňa 28. januára stalo sa hrozné nešťastie v bani Reden neďaleko Saabrücken následkom zblknutia vzduchu. Nešťastiu padlo v obeť vyše 250 bannických robotníkov.

KRAJINSKÝ SNEM.

17. januára.

V pojednávaní tohoto dňa ku rozpočtu ministerstva výučby na rok 1907. rečnili traja vyslancovia kresťanskej ľudovej strany a vzbudili všestrannú pozornosť.

Z ministrov prítomní boli na zasadnutí Alexander Wekerle, gróf Albert Apponyi a Gejza Josipovich.

Predseda Julius Justh po 10. hodine zahájil zasadnutie a na to začal hneď rečniť:

Barón *Dezider Bánffy*. Žiadal zoštátnenie všetkých ľudových škôl.

Vilhelm Mezöfi rečnil za Bánffym a zastával jeho známe stanovisko socialdemokratické.

Alexander Simonyi-Semadam, vyslanec kresťanskej ľudovej strany odpovedal v jeho reči Bánffymu a Mezöfimu. Veľmi sa čudujem — povedal rečník — nad tým, čo tu Bánffy vykladal. Veď on v celom živote politickom podporoval jednu stránku (Tak jest!), ba bol cez dlhý čas aj jej vodcom a ministerpredsedom (Tak jest!) a to takým spôsobom a tak neobmedzenou mocou, ako málo ktorý minister predtým a od tých čias a predsa všetky tie záležitosti, ktorých uskutočnenie teraz žiada od koalícionalnej vlády, sám uskutočnil sa ani len nepokúsil.

Barón *Dezider Bánffy* prevádzal tak rečenú liberálnu politiku. Chyba bola pri tom len tá, že boli liberálni tam a v tom, kde toho nebolo treba. Liberalizmus všade a tak aj na poli verejnej výučby slúžil len záujmom liberálnej stránky.

Učiteľia so všetkým právom žiadajú, aby boli po-

važovaní ako verejní úradníci a účastní tých výhod, ktoré sú zabezpečené verejným a štátnym úradníkom.

Franc Csizmazia, vyslanec kresťanskej ľudovej strany žiadal, aby ľudové školy opatrené boli zodpovedným školským náradím a revidovaná bola celá látka výučby. Príspevky 30 halierov ku penzijnému fondu drží za nespravodlivé. Opakujúce školy v terajšom sriadení nezodpovedajú cieľu. Pozornosť ministra obracia na to, že v záujme výučby ľudu, doterajší systém treba celkom zavrhnúť.

Georg Szmrecsányi, vyslanec kresťanskej ľudovej strany ohlásil sa k slovu a povedal: U nás v Uhorsku nemôže byť reči o intenzívnej kultúre dotiaľ, kým vyučovanie ľudu nachodí sa v takom stave, ako teraz. Dosť keď poukážem na tú smutnú okolnosť, že u nás tolko ľudí nevie čítať a písať. Školopovinných detí len asi polovica účastná je vyučovania a nezodpovednosť stredných škôl cíti mládež naša na hlavných školách. S polutovaním musím vyznať, že v tomto chlade zostali sme za Rakúskom.

Nemýlim sa snáď, keď smutný úspech nášho vyučovania ľudu privlastňujem zvlášte smutnému stavu nášeho učiteľstva. Bo veď kým ten učiteľ zápasíť musí s ťažkými starosťami každodenného života a vyzitia, ako že môže vyučovať s oduševnením a posvätiť sa tej kultúrnej missii, ku ktorej vlastne je povoláný?

Minister výučby v pravom zmysle zaujal sa tejo otázky a s úplnou vážnosťou odhodlal sa ju reformovať, v čom zaiste podporovať ho budú všetky kruhy spoločnosti v krajine.

Ja za spravodlivú držím tú požiadavku učiteľov, aby bez ohľadu na to, či sú štátni alebo konfesionálni, uznani boli za štátnych úradníkov. Nech požívajú tie práva, aké požívajú štátni úradníci a rozumie sa aj ustálenie jejich platov nech sa prevedie rovným spôsobom, totiž nech sú vriedení do XI., X. a IX. triedy platených úradníkov. Nech majú tie isté výhody, čo aj štátni úradníci. Pýtam sa, prečo by učiteľ, ktorý priam takú robotu vykonáva ako štátny úradník, nemohol dostať polcennú kartu na železnici? (Schvalovanie.)

Dotyčno vzdelanosti učiteľov to žiadajú učiteľia, aby diplom učiteľský tolku platnosť mal, ako vysvedčenie zralosti stredných škôl. V tomto s nimi úplne súhlasím. U nás bohužiaľ v posledných časoch aj pri štátnych organizáciach a korporáciach do módy prišiel istý terorizmus. Toto sa učiteľstvu všemožným spôsobom zlievať musí a ja učiteľstvo dôrazne napomínam, aby sa chránilo terorizmu, bo následkom toho doteraz priaznivé im obecnstvo celkom sa od nich odvráti a oni neprídu ku svojmu, ináč spravodlivému cieľu. (Tak jest!)

Gróf *Albert Apponyi*, minister výučby v dlhšej reči osvedčil sa, že nesuhlasí so zásadami, ktoré vyznávajú barón *Dezider Bánffy* a vystanec *Mezöfi*, potom reflektoval priaznive na reči, ktoré povedali vyslancovia kresťanskej ľudovej strany: *Alexander Simonyi-Semadam* a *Georg Szmrecsányi* a s tým zakončené bolo zasadnutie.

18. januára.

V zasadnutí tohoto dňa po zdĺhavom pojednávaní prijatý bol rozpočet ministerstva výučby. Zasadnutiu predsedal Julius Justh. Zo stránky vlády boli prítomní: Alexander Wekevele, gróf Albert Apponyi, Gejza Polónyi.

Po uhoďnovervení zápisnice predošlého zasadnutia a predložení predsedníckych zpráv ku rozpočtu výučby rečnili barón *Dezider Bánffy*, *Jozef Simkó*, *Jozef Veress*, *Gabriel Ugron*.

Franc Buzáth odpovedal na nápad, ktorým barón *Dezider Bánffy* obrátil sa proti kresťanskej ľudovej strane a označil tento nápad ako nanajvýš nespravodlivý.

Franc Szkyesák žiadal, aby zákonom určené bolo, kto a akým spôsobom právo má na doplnenie kongruy. Odvolával sa na nesprávnosti v tomto ohľade prevádzané.

Georg Szmrecsányi odpovedal *Szkyesákovi*, že o tom v mnohom ohľade dá sa pochybovať, čo *Fr. Szkyesák* uvádzal.

Gróf *Albert Apponyi*, minister výučby odpovedal na rozličné sťažnosti, ktoré v tomto zasadnutí predniesol barón *Dezider Bánffy*.

Snem prijal na to všetky ostatné položky rozpočtu ministerstva výučby, s čím aj zakončené bolo dnešné zasadnutie.

19. januára.

Na dennom poriadku zasadnutia stálo pojednávanie rozpočtu ministerstva pravosúdia. Zasadnutiu predsedal Julius Justh. Zo stránky vlády boli prítomní: Alexander Wekerle, Gejza Polónyi, Ignác Darányi, Franc Kossuth, gróf Aladár Zichy, gróf Julius Andrassy.

Po zahájení zasadnutia:

Akuzius Bizony, ako referent, vysvetlil rozpočet ministerstva pravosúdia a potom odporúčal ho snemu ku prijatiu.

Gejza Polónyi, minister pravosúdia predniesol v dlhej reči svoj rozpočet. Ku všeobecnému prekvapeniu sdělil snemu, že krajinský fond trestných peňazí zmizol pod predošlými vládami a neostal z neho iba pol miliona korún deficitu. Podal zpravu, že zamýšľa previesť reformu burzy a zastaví kupčenie s obilím na papieri, na termín bez zaokrytia, aké sa ku najväčšej škode poľného hospodárstva na burze prevádza. Spomenul tiež minister pravosúdia potrebnosť reformy tlače.

Na reč ministra odpovedal:

Alexander Simonyi-Semadam, vyslanec kresťanskej ľudovej strany a predložil snemu návrh: «aby ministerstvo pravosúdia zákonné predlohy na zreformovanie burzy a usporiadanie otázky kupčenia s obilím na termín bez zaokrytia ešte behom tohoto roku predostrela snemu».

Návrh tento bol prijatý a s tým zakončilo sa zasadnutie.

21. januára.

Pojednávanie rozpočtu ministerstva pravosúdia. Zasadnutiu predsedal Julius Justh. Po zahájení zasadnutia rečnil ku rozpočtu:

Jozef Emödy. Vyslovil sa priaznive zvlášte o potrebnosti reformy burzy.

Rečnili ďalej *Samuel Kelemen*, *Bertalan Nemes*, *Dezider Nagy*. Minister Gejza Polónyi odpovedal rečníkom, s čím aj zakončené bolo zasadnutie.

22. januára.

Pokračovanie pojednávania rozpočtu ministerstva pravosúdia. Predseda Julius Justh. Zo stránky vlády boli prítomní: Alexander Wekerle, Gejza Polónyi, gróf Julius Andrassy, Gejza Josipovich.

Ku rozpočtu rečnili: *Emil Nagy*, *Marcel Jankovich*, *Daniel Novák*, *Mikuláš Pascha*, *Rudolf Schneller*. Snemovňa tak vo všeobecnosti ako aj v čiastkach prijala rozpočet ministerstva pravosúdia.

Nasledovalo pojednávanie rozpočtu ministerstva honvédstva.

Ladislav Semsey, ako referent vysvetlil rozpočet ministerstva honvédstva a odporúčal ho ku prijatiu.

Ludvik Jekelfalussy, minister honvédstva predniesol svoj rozpočet obsírne a dokazoval jeho významnosť.

Ku rozpočtu prehovorili *Gustáv Gál* a *Alexander Wekerle*. Snemovňa na to vo všeobecnosti a v čiastkach prijala rozpočet ministerstva honvédstva a s tým zakončené bolo zasadnutie.

23. januára.

Na dennom poriadku stálo pojednávanie rozpočtu ministerstva financií. Zasadnutiu predsedal Julius Justh. Zo stránky vlády boli prítomní: Alexander Wekerle, Franc Kossuth, gróf Aladár Zichy, Gejza Josipovich.

Referent *Pavel Hoitsy* vysvetlil rozpočet a odporúčal ho k prijatiu.

Prvým rečníkom bol *Béla Bernáth*, ktorý žiadal, aby daň od vína bola zotrená alebo aspoň snížená a v tomto smysle predostrel aj resolučný návrh, aby finančný minister bez meškania podal snemovni návrh o zotrení dane od vína. Rozpočet prijíma.

Pavel Lázár hovoril, že rozpočtový rok mali by sme začať v marci a nie v januári, aby vláda nemusela pýtať indemnitu. Upozorňuje vládu, že jestli by sa vyskytla potreba vyzdvihnutia novších útrat, aby sa obrátila k Západu a nie k Rakúsku. Potravné dane treba demokratisovať. Potom hovoril, že pri terajšom banení železných kovov o 47 rokov nebudeme mať železa. Práve preto by sme mali obmedziť vývoz železa. Rozpočet prijíma.

Michal Babó žiada spätostavenie stoličných pokladníc a navrhuje, aby vláda znovu sriadila celú daň od bytného.

Predseda všeobecnú debatu zaključil.

Na to ministerpredseda *Alexander Wekerle* odpovedal jednotlivým rečníkom a prosil prijatie rozpočtu ministerstva financií.

Béla Bernáth odvolal svoj resolučný návrh, na čo snemovňa rozpočet prijala vo všeobecnosti a v čiastkach, s čím sa zasadnutie skončilo.

Kresťania kupujte len u kresťanov!

BESEDNICA.

Panna Maria nezostane dlžnou.

Žil raz jedon nábožný mladík, ktorý mal tú peknú obyčaj, že svoju raňajšiu modlitbu v malej kaplnke Panny Marie odbavoval. Kaplnka táto stála za dedinou blízko hory medzi stromami. Prv ale, než by bol mladík modlitbu začal, šiel do lesa, sbieral kvietky, uvil z nich veniec a ozdobil ním obraz Preblahoslavenej Panny. Robil to každý deň od jary do zimy, kým len kvitly kvietky. Túto nábožnú obyčaj s veselou dušou konával a skormútený bol, keď ju pre dajakú príčinu zameškal musel.

Časom dostal od Boha to vnuknutie, aby šiel do kláštora a zostal reholníkom. Poslúchol hlas Boží, lenže v kláštore nemohol viac konať predošlú peknú obyčaj, lebo ranniu modlitbu spolu s ostatnými bratmi odriekal. To ho veľmi znepokojovalo a bol zronený od veľkého žiaľu, preto s tou myšlienkou sa zaoberal, že keď prejde čas próby, nezloží sľub reholnícky, ale vráti sa do sveta, len aby mohol predošlej obyčaji slúžiť.

Jedno ráno, jako kľáčal v kostole pred oltárom Panny Marie, vyžaloval jej svoj bôľ a div mu srdce nepuklo od ľútosťi, že nenie obraz ozdobený kvietim a vencom.

— Radšej vystúpim z rehole, ako mám vidieť takýto pustý obraz Bohorodičky, — myslel si.

Jedon starší reholník zbadal žiaľ mladíkov na jeho tváry, šiel k nemu a vlúdny hlasom pýtal sa ho, čo mu odňalo hneď za rána dobrú vôľu?

Mladík úprimne vyrozprával bôľ srdca svojho, nezatajil ani to, že chce vystúpiť.

— To nerob brat môj, — napomínal ho starý reholník. — Ver mi, viac je v svete príležitosti k hriechu, ako tu v tichom kláštore. Zostaň ty len medzi nami. To nech ňa netrapi, že nemôžeš venčiť Pannu Mariu. Miesto kvetín venuj jej každý deň 50 pobožných «Zdravas»-ov a tento anjelský pozdrav bude jej milším, ako zlatá koruna, alebo ako najkrajší veniec.

Slová starého reholníka docela potešily trúchlivé srdce mladíka, zostal v reholi a ani za poklady celého sveta nebol by zameškal každé ráno pomodliť sa 50 «Zdravas»-ov. Zostal z neho nábožný a plamennej duše reholník a po čase vyvolili ho bra'ia za priora, t. j. za svojho predstaveného.

Stalo sa, že jedného dňa na koni šiel na majetok, ktorý patrilo kláštora. Bol utešený májový deň. Slnko už dávno bolo sa vybralo na svoju cestu, vtáci vesele prespevovaly, lúky preplnené holly pestrým kvietim. Utešená príroda natolko dojala srdce reholníkov, že ako tak

stúpil medzi kvietim, pomyslel si, že je to dobrá príležitosť, aby uvil veniec pre Blahoslavenú Pannu. Zosadol z koňa a odriekajúc pobožným srdcom päťdesiat «Ave Maria», dal sa do sbierania kvetín. Vždy ďalej a ďalej kráčal za nimi, až nevedomky dostal sa do hory a nezbadal, že zbojníci v úkryte krovia strežú naň, aby ho olúpili o koňa.

Ale zázrak prezázrak. Práve keď sa chceli vrhnúť naňho, zazreli utešenú ženskú, ako ide z húšťa k reholníkovi. Lesk jej tváre prevýšil jasnosť slnka. Kryl ju modrý plášť, ktorý bol bohato vyšívaný perlami a drahokammi, tieto blištaly sa sfa hviezdy nebeské. Zázračná postava okúzlila zlodejov, takže triasli sa od ľaku a nepovázili sa pohnuť. Ona však nemo kráčala k priorovi. V jednej ruke držala zlatú kariku a prijdúc k nemu, s druhou rukou vyberala z jeho úst červené ruže jednu po druhej. A utešené ruže okrúca okolo zlatej kariky, kým ich päťdesiat nebolo. Potom dala si ju na hlavu a za každým, keď prior opakoval «Zdravas», s jemným úsmevom hľadela naň, konečne poklonila sa pred ním a zmizla. Ale z tohoto všetkého prior celkom nič nevidel. Keď tento dokončil svoju modlitbu, s nasbieranými kvietkami vysadol na koňa, ale v tom priskočili k nemu zlodeji, chytili koňa za úzdu a s vyhrázkami prinútiť chceli prestašeného priora, aby povedal, kto bola tá čarokrásna ženská, ktorá vyťahla z jeho úst päťdesiat červených ruží.

— Ja som nevidel nikoho. Nevieťm o ničom. To sa vám snívalo. Ale až sa vám zapáčil môj koník, tu ho máte, mňa ale pustite, — povedal im prior.

— Netaj, dobre sme videli tú krásnu ženu pri tebe. Povedz, kto to bol, lebo ináč zomreš. Potom vyrozprávali čudujúcemu sa priorovi, čo videli, že tá jasná postava držala v ruke zlatú kariku, na ktorú s ľúbezným úsmevom okrúcala tie ruže a keď bol veniec hotový, dala si ho na hlavu a s povďačným úsmevom odobrala sa od priora.

Chudák prior nevedel, či pravdu vyprávajú títo ľudia a či ho mámia s vymyslenou rozprávku.

— Teda nezradíš, kto bola tá ženská, — okríkol sa naň jedon zo zbojníkov. Zodvihol päšť a hrozil sa priorovi, že ho zrazí.

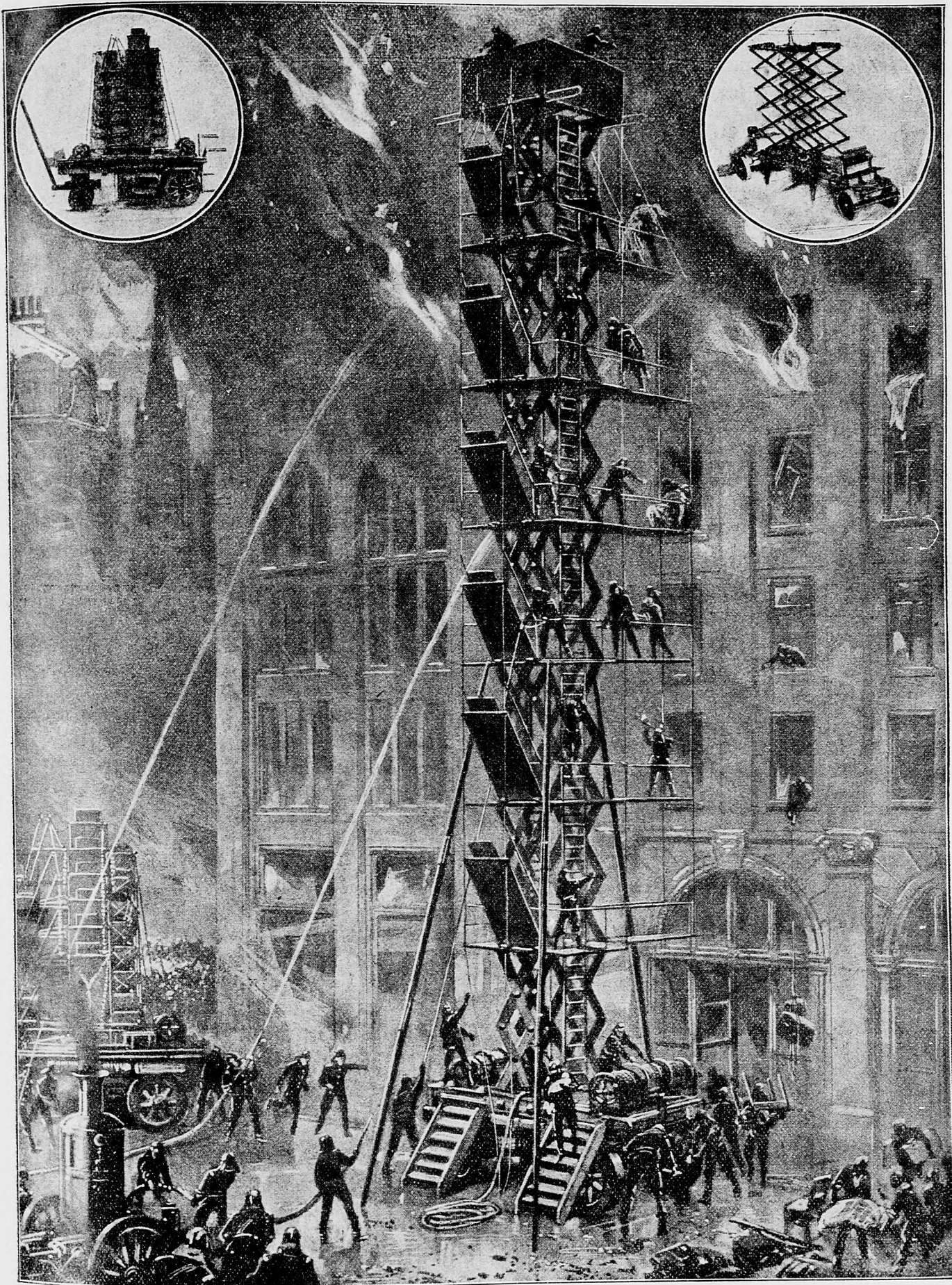
Prior zopjal ruky a vzdychol:

— Matka Božia, či si to ty bola a či druhý? Ved bych ňa bol musel vidieť! Či snáď preto ňa poslal Boh všemohúci ku mne, aby si týchto zlých ľudí na dobrú cestu obrátila?

A Panna Maria zaraz zjavila sa priorovi v celej jej nebeskej velebnosti. Na hlave, sfa rannia rosa, li-gotal sa jej veniec z tých päťdesiatich ruží. Vlúdno klonila hlavu pred priorom.

Prebudiac sa z nebeského zjavenia, takto prehovril k zbojníkom:

— Vypyťujete sa ma... Poviem vám, kto bola tá ženská. Bola to: Kráľovna nebies, Matka Syna Božieho a na veky nepoškvrená Panna. Boh láskavý za hodných vás držal, aby ste videli krásu Kráľovnej nebies, aby ste po tomto

Ochranný hasičský rebrík v Amerike.

opustili cestu hriechu a túžili za tým, čo je tam hore. Nechajte tak diabla a vstúpte do služby Boha všemohúceho. Navráťte sa zpiatky k ceste statočnosti a skrúsenou modlitbou napravte to, čo ste previnili oproti Bohu. Utekajte sa pod ochranu Preblahoslavenej Panny a najdete tam spásu.

Na tieto vážne ale dobrotivé slová obmäkly zátvrdlivé srdcia zbojníkov, oni pozdvihli k nebu sopiate ruky a sľúbili, že budú činiť pokánie za hriechy a že všetci vstúpia do služby Panny Marie.

Na tento dojímavý výjav radosťou plesalo srdce priorovo a skrotených zbojníkov ako tiché stádo viedol ku kláštoru a vyprostredkoval u opáta dovolenie, aby obrátených prijať mohol medzi reholníkov. Tu činili pokánie dľa predpisu rehole až do smrti a pod ochranou «utešenej» Kráľovnej nebies oslobodili dušu svoju od večného zatracenia.

Koľko ráz tešil sa nábožný prior krásu poľných kvetín, za každým pomyslel, že Maria nezostane dlžnou tým, ktorí ju úprimne ctia. Poslovenčil *Záhorskýj*.

CHÝRNIK.

Kráľ pre chudobných. Jeho veličenstvo kráľ daroval zo svojej privátnej pokladnice pre budapešiansku chudobu 15.000 korún, pre gedelovskú chudobu ale 600 korún.

Arcikňažna Izabella, manželka arcikniežata Friedricha tieto dni navštívila kardinála knieža primasa Klaudia Vaszaryho a po jedno hodinovej návšteve vyslovila svoju radosť nad jeho dobrým stavom zdravotným.

Biskup Medard Kohl u pápeža. Vysväteného biskupa Medarda Kohla, ktorý v sprievode pápežského praláta Antona Nemesa odcestoval do Ríma, aby z príležitosti nového roku tlumočil sv. otcovi primasove blahoželanie, pápež Pius X. dňa 19. jan. popoludní prijal na výsluchu. Pápež vrele ďakoval za pozornosť primasovu a zaujímal sa o jeho zdravotný stav a poslal jemu ako i uhorským katolíkom pápežské požehnanie.

Krutá zima ešte vždy trvá nielen v uhorskej krajine, lež aj v cudzozemsku. Z Trenčína píšú, že zima je tam ešte veľká a teplomer ukazuje 22—23 stupňov zimy. Vo Veľkom Sibíne bolo stále 25 stupňov zimy a vtáci v letení zamrzajú. V Šegešvári je taká tuhá zima, na jakú sa ľudia sotva pamätajú. Teplomer ukazuje 26 stupňov zimy. Vlaky zo všetkých strán prídu o dve-tri hodiny neskôršie. V Abaujszántóve je veľký víchor a pritom neobyčajne mrazivá zima. V stolici Háromszék je mimoriadne krutá zima. Železničná premávka zasekla.

Jedného kupca našli medzi dvoma stohami slamy zamrznutébo. — V Ríme a na okolí panuje tiež mimoriadna zima. Premávka zväčšej čiastky stojí. — V Benátkach prevažná časť lagún zamrzla. V Neapoli bola veľká snehová fujavica, pre ktorú na čiare Rím—Neapol železnice nechodia. — V Paríži následkom silného mrazu 9 osôb zamrzlo. — V Carihrade bola veľká fujavica. Teplomer ukazoval 12 stupňov zimy. Obávajú sa hladu. Vleci vnikajú do mesta a jedného roznášateľa chleba roztrhali. — V Bukarešte je 25—31 stupňov zimy.

Chýry zo Šariša. Zborovský statok, ktorý bol daľedy majetkom Rákócziho II., za jeden million a dvestotisíc korún kúpil uhorský štát od grófa Sigfrieda Clary-Aldringen, terajšieho majiteľa. Majetok tento zostáva z 5152 katastrálnych holdov, zväčša hôr. Minister orby Ignác Darányi role a pasienky zamýšľa parcelovať medzi obyvateľstvom susedných obcí tým spôsobom, že pozemky na dlhší čas dá do árendy alebo aj na večnosť odpredá jednotlivcom, kroz čo zaiste zástaví sa vysťahovanie do Ameriky. Kašiel, kaplnka a hospodárske stavania obrátia sa ku kultúrnym a hospodárskym cieľom. Obecenstvo týchto strán veľmi sa tomu teší, že tento majetok nedostal sa do rúk židovských a že vláda zamýšľa pozdvihnúť smutný stav chudobného ľudu makovického. — *Berthotovec.* Gizella Berthóty, dcéra Adalberta Berthótyho, zemana berthotovského, ktorá v krajinskom konservatoriume v Budapešti hlas svoj muzikálne vycvičila, po prvé vystúpila verejne dňa 30. januára v Prešove a tak podivným orgánom ako aj umnou prednáškou úžasne prekvapila celé obecenstvo. — *Prešov.* Stoličný výbor v minulom zasadnutí vyniesol uzavretie, dľa ktoreho stoličný fiškál Zigismund Dobay nesmie prevádzať privátne fiškálstvo. Proti tomuto uzavretiu zadal apelláciu otázočný fiškál spolu i s viacej výborníkami. — Do stoličného výboru vyvolený je v Ternye dr. Jozef Semsey a v Radačove Gejza Hedry. Proti tejto voľbe zadal apelláciu Ján Kelló, grécko-katolícky farár milkušovský, lebo prvší je maloletý, druhý ale ešte nenie vpísaný do volebných lajstrov. — Dr. Jozef Semsey vymenovaný je za tajomníka ku Baltázarovi Semsey, hlavnému županovi šarišskému. — *Malý Šariš.* Ján Varga Fenyus, malošarišský gazda podpítý prišiel domov z Prešova. Vypriahol kone a vydľami ich hnal do maštale. Jeden kôň pritom tak nešťastne ho kopnal do brucha, že na druhý deň zomrel. Aké to zas nešťastie pre tú pálenku.

Hromadné vysťahovanie. Minulé dni rozniesly sa chýry, že zo saboléskej stolice ľud vo valnom počte hrnie sa do Ameriky a že len z obce Vencselló razom po 60 ľudí ide do Ameriky. Minister vnútra upravil prípis na podžupana stolice saboléskej, aby zaviedol vyšetovanie, či ľud nevábí do nového sveta vysťahovaleckí agenti. Všeobecne domnievajú sa, že ľud volajú do Ameriky vysťahovavší sa pokrevní. Z obce Gáva v sobotu dňa 19. januara 11 osob odcestovalo do Ameriky a v marci chystá sa vysťahovať 40 ľudí. V Nyiregyháze panujú podobné pomery.

Vzbura univerzitných študentov. Z Lvova sdeľujú, že na tamojšej universite rusínski študenti spáchali veľké výtržnosti, lebo rektor im nedovolil, aby pri zápise v svojej materinskej reči složili predpísaný sľub. Vyše sto žiakov šlo na universitu, majú pod kabátmi schované fokoše a valašky. V dvorane university sa síšlo obecenstvo na promociu doktorov, keď zrazu rusínski študenti vrátili na chodby university, dvere vylámali, v učebných sieňach všetko dorúbali, so stien postŕhali obrazy a s dolámaným náradím sa zatarasili. Udajne zadunelo aj viac výstreľov. Na chodbách plynové lampy povytŕhali zo stien a sekretára university dra Alojza Wingarza nebezpečne ranili. Rektor volal na pomoc políciu, ale pokým táto prišla, učebné siene na prvom a druhom poschodí boli už zpusťosené. Políciia asi sto rusínskych študentov zatkla. Poľski študenti uzavreli, že Rusínov nepustia viac na universitu. Zápisy odročili.

Železnica bez koľajníc. V Nemecku kam diaľ, tým viac šíria sa železnice bez koľajníc, sriadené na odvážanie tovaru vo veľkých zásobách. Seegfeldská železničná spoločnosť (Waagbahngesellschaft) dorába už dost upotrebitelné cestovné stroje a ich sústavu z roka na rok zdokonaľuje, tak že o krátky čas takéto železnice bez koľajníc vstave budú zodpovedať aj tým najväčším nárokom. Udajne aj nemecké vojsko zadovážilo si niekoľko garnitúr a s týmito prevedené pokusy sa veľmi výborne podarili. V Uhorsku akiste v tekovskej stolici dojde prvá železnica bez koľajníc. V páde sa nový prostriedok premávky prospešným byt dokáže, tak bezpochyby zapríčiní veľkú zmenu v odvážaní farchy po krajinských hradskách.

Odsúdení vystahovaleckí agenti. Zo Sátoralja-ujhelyu sdeľujú, že tých vystahovalackých agentov, ktorí v stolici zemplínskej vábila ľud do Ameriky, trescú veľmi prisne. Hlavný slúžny v Szerencsi minulé dni odsúdil troch vystahovaleckých agentov a síce: Filipa Lászlóva, Eugena Krausza a Martina Schwarza na 600—600 korún peňažnej pokuty.

Vyrabovaný poštový vozeň. Z Kapošváru oznamujú, že poštový vozeň tamojšej vicinálky, ktorý stál na stanici, neznámi zloději vyrabovali a ukradli z neho mnoho poštových známok v cene viac sto korún. Zaviedli vyšetrovanie.

Obkradnutý vystahovalec. Roľník Peter Schubert z Hatvanu chcel sa vystahovať do Ameriky. Keď prišiel do Budapešti, zbadal, že mu na železnici ukradli 420 korún. Krádež oznámil polícii, ktorá cestujúcich zlodějov stopuje.

Vyrabovaná ovoda. Vo Veľkých Bielicách (stolica nitrianska) dňa 17. januára v noci neznámi zloději vlámali sa do tamojšej ovody a tak v ovode ako i v izbe ovodistky všetky skrine sekerou vylámali a v skriňach najdené veci porozhadzovali. Ponevác ovodistka bola práve vtedy na vakáciach, nemohli ustáliť, čo všetko zloději ukradli. Na vlámanie prišli tak, že na druhý deň našli ľudia na ulici v jednom baliku mnoho predmetov z toho zariadenia, ktoré darovalo ovode ministerstvo kultu. O vlámaní farár Štefan Paska upovedomil ovodistku, aby sa ponáhľala domov a žandárov, aby stopovali zlodějov.

Zmeravenie šíje v prešporskej stolici. V obciach Pereg a Nádszeg (stol. prešporská) od niekoľko dní šíri sa zmeravenie šíje. Deň po deň viac ľudí ochoríeva na túto chorobu, ktorej už dvaja gazdovia: Ludvik Barcsi a Ján Patuc padli v obeť. Stoličné vchnosti porobily všetko možné, aby šírenie sa epidemie prekazily. Minister vnútorných záležitostí nariadil uvedenie prísnych poriadkov.

Lapený zloděj. Jedon po panský oblečený mladý človek zavítal minulé dni do jedného módného obchodu na Rákócziho ceste a pýtal si nákrčník. Dotiaľ sa preberal v nákrčníkoch, kým konečne povedal, že nenachádza taký nákrčník, ktorý by sa mu ľúbil. S týmito chcel odísť. V tom ale jeden zo zamestnancov obchodu zbadal, že mladý človek strčil pod kabát viac cenných čipiek a hodvábu. Tento zamestnanec, keď mladík chcel odísť, stal si pred neho a okríkol ho:

— Vy zloděj, rozopnite kabát!

Mladík sa zmatene obradzoval proti upodozrievaniu, no toto nespomohlo. Zavolali policajta, ktorý pod kabátom mladíka našiel ukradené veci. Zaviedol ho na políciu, kde ustálili o zlodějovi, že sa volá Štefan Siminger a je obchodným pomocníkom.

Zhorel robotník. Z Iglova píšu, že v krompachskej železodielni robotník Michal Martin dostal sa medzi dve žeravé platne a natoľko sa popálil, že naskutku zomrel.

Oheň. V Malej Paludzi (stol. liptovská) v kožovej fabrike Mateja Žuffu vypukol oheň, ktorý zapríčinil veľkú škodu. Škoda činí asi 36.000 korún.

Súbeh. Predstavenstvo obce Plešoviec (Tótpelsőcz, stolica zvolenská) vypisuje súbeh na hájnickú stanicu. Tí, ktorí sa chcú na túto stanicu hlásiť, nech pošlú svoje prosby, opatrené krstným listom, mravným, služobným, lekárskeým a hájnickým vysvedčením predstavenstvu spomenutej obce do dňa 15. februára. Patriční musia vedieť maďarsky i slovensky.

Kto na svoj majetok

záložnú požičku mieni si vypožičať, tak nech sa s dôverou obráti ku «Kisbirtokosok Országos Földhitelintézet» Budapešť, V. ker., Géza-utca 2. (svoj dom). Tento ústav dáva tak malú jako aj veľkú požičku, preto aby bolo spomoženo stredno- a malo-hospodárom. Pre toto požičky uz od veľkú požičku, 300 korún dáva. Kto veľké úroky prinútený je od jeho dlhu platiť, tomu náš ústav s lacnou požičkou ľahko môže pomôcť na jeno farchách. Predošlých veriteľov tento ústav s touto požičkou vyplatí, a za lacné peniaze odpravi všetky tie prekážky, ktoré sú s dávaním tejto požičky spojené. — Požičky sa do poly ceny majetku môžu zplácať na 15, 22, 25, 33 1/2, 34 alebo 50 rokov. — Keď dlžník poriadne plati, ústav náš požičku nemôže vypovedať, ale dlžník svoje dlhy bárskeďy, lebo v celkosti alebo v čiastkach bez všetkých pobočných výdavkov môže si splatiť. — Ústav tento dáva záložné požičky na 50/0 a na 4 1/2 0/0 tové požičky bez všetkého ztiahnutia v hotových peniazoch vyplatí. — Ku cieľom parcellovania povoluje ústav do 2/3 ceny veľmi pohodlné požičky. Zvláštné vysvetlenia podavame zdarma.

Nemecký cisár proti hostinám. Nemecký cisár Vilhelm — ako berlínsky «Militärische Corresp.» sdeľuje — nedávno prítomný bol na obede v kassíne vojenských dôstojníkov a pri obede nijako sa mu nepáčily nastolené drahé cudzozemské lahôdky a vína. Cisár vydal teraz nariadenie, v ktorom dáva na vedomie dôstojníkom, že ešte i na tých obedoch, na ktorých je prítomný cisár, má byť len polievka, ryba, pečienka, syr a maslo, z pomedzi nápojov jednoduché červené alebo biele víno a pri pečienke jeden pohár nemeckého šampaňského vína. Rozličné likéry sú celkom zbytočné. Nemecký cisár ani to nežiada, aby po obede prednesené boly opäť rozličné drahé nápoje.

Nešťastie exekútora. Z Košíc píše, že zsadánysky pravotár Oskar Heves dňa 22. januára ráno s exekútorom zsadányskeho okresného súdu Ireneom Ilkovičom viezol sa na saňach do obce Szkáros na licitáciu. Idúc domov, kone v chotári obce Zsadány sa splašily. Sane sa prevrhly a pravotár, exekútor i s kočišom dostali sa pod sane. Pravotár a kočiš horko-ťažko vyliezli z pod sani, ale Ilkoviča splašené kone vliekli pod saňami cez obec Zsadány až po chotár obce Csány. Tu kone chytili. Ilkoviča s dolámanými údami mŕtvého vytiahli z pod sani.

Zamrznutý dynamit. Z Dévy oznamujú, že v Bráde teraz stavajú baňsku železnicu do Guraborzu, kde cieľom uloženia koľajníc dynamitom odstraňujú bralá. Dňa 22. januára dozorcú robotníkov Juraja Kaesabána poverili, aby zanesol dynamit ku stavbe. Po ceste Kaesaban zbadal, že dynamit zamrzol, a preto vošiel do domu obuvníka Jozefa Botosa, prosiac ho, aby mu dovolil zamrznutý dynamit ohriať. Obuvník toto síce nechcel dovoliť, ale Kaesaban schoval dynamit do trúby sporáka a čakal, kým sa ohreje. Odrazu ale dynamit explodoval, povalu a sporák úplne spustošil a Kaesabána, ktorý sa tam ohrieval, na kusy roztrhal. Výbuch bol tak silný, že ešte aj v susednej izbe pracujúca obuvníčka padla na zem a utrpela vnútorné úrazy. Vyšetovanie zistilo, že toto nešťastie zapríčinil sám Juraj Kaesaban.

HOSPODÁRSTVO.

Prusský zákon o sluchoch (čeladi).

Pomery medzi gazdom a sluhom zákon riadi. Jak je zákon dobrý a jak ho obe stránky prísne zadržia, tak osoh z neho majú tí, ktorých on viaže. Náš zákon o sluchoch znať má každý, ktorého sa týka a že nenie on ani dobrý, ani praktičný, vieme a cítime. Práve pre túto príčinu obznámime našich čitateľov so zákonom cudzích krajín, aby vedeli porovnať náš zákon s týmto

a vyniesť úsudok nad nimi. Pozrime, ako vyzerá prusský zákon o sluchoch.

Práva a povinnosti gazdov a sluhov.

1. §. Pomer medzi gazdom a sluhom na kontrakte je založený, dľa ktorého jedna stránka zaviazze sa ku odbaveniu istej domácej alebo hospodárskej práce behom určitého času, druhá stránka ale k zaplateniu napred ustálenej mzdy za odbavenú robotu.

5. §. Za sluhu len ten sa môže zjednať, kto so sebou slobodne vládne.

6. §. Deti, ktoré sú pod otcovskou vládou, len s dovolením otcovým, maloveký bez dovolenia tútorovho nemôžu vstúpiť do služby.

7. §. Vydaté ženy len s dovolením muža svojho môžu do služby vstúpiť.

10. §. Také osoby, ktoré tvrdia, že ešte neslúžily, od jich vrchnosti vystaveným vysvedčením sú povinné ospravedlniť sa, že nenie žiadnej prekážky ku prenajatiu sa do služby.

11. §. Ak by volakto bez ohľadu na 9. a 10. §. najal sebe sluhu (čelad), ku ktorému už iný má právo, tak kontrakt jeho bude neplatným a zaraz sa zruší.

12. §. Mimo toho jednatel pre prestúpenie tohoto nariadenia trestaný bude na 1—10-toliarovú peňažnú pokutu, ktoré peniaze na obecnú základinu chudobných obrátené budú.

Viazanie služobného kontraktu.

22. §. K najatiu všeobecného (obyčajného) sluhu nenie zapotreby písomný kontrakt. To nahradí datie a prijatie závdavku.

25. §. Závdavok obyčajného sluhu do mzdy (platu) sa zaráta, ak len ináč sa neustália pri jednaní.

27. §. Keď sa sluha odrazu k viacerým gazdom zjedná, toho je prednosť, od ktorého najprv prijal závdavok. Ostatní gazdovia právo majú nazpäť žiadať závdavok a mzdu sprostredkovania (jestli bola takáto).

29. §. Jak gazda nevedel, že sluha je už zjednaný, tak tento povinný je náhodnú škodu gazdovi vynahradiť, alebo zjednať druhého sluhu, čo aj s väčším platom.

30. §. Ten gazda, u ktorého ten sluha zostane, povinný je — na žiadosť — túto summu zo sluhovho platu stiahnuť a tomu druhému gazdovi doručiť.

Mzda sluhu a jeho zaopatrenie.

32. §. Plat mestského a dedinského sluhu, tak podobne jeho živnosť, závisí od slobodného ustálenia, ktoré sa pri jednaní uzavrelo.

33. §. Jak by sa ale pri jednaní v ohľade tomto nebolo stalo uzavretie, tak sluhovi taký plat, kostovné peniaze alebo živnosť patrí, akú podobného zamestnania sluhovia pravidelne dostávajú, tam a v tom čase, kde do služby vstúpili; že čo je pravidlo v tomto ohľade, to určí policajná vrchnosť obce.

Kreštania, kupujte len u kreštanov!

DOPISY.

Od Radošiny.

Pochválen Pán Ježiš Kristus!
Velactený Pán Redaktor!

Prosím o uverejnenie tohto môjho dopisu v našom milom «Krešťane».

Radosti plným srdcom vám sdeľujem, že náš veľký pán dekan farár Andrej Pulmann veľkej milosti sa dožil od Pána Boha. Dňa 25. februára bude tomu 40 rokov že po prvý krát pristúpil čo kňaz k oltáru Hospodina. On je nám dobrým otcom, horlivým a namáhavým pracovníkom kňazom, ktorého kňazstvo a svet si hlboko váži, vrele miluje a za jeho dobré zdravie horlivo sa modlí. Daj mu Boh ešte dlhé roky dobrého zdravia, aby v te-rajšej rýchlosti a vláde mohol prispievať k blahu cirkve, k prospechu vlasti a k dušnému spaseniu ľudu sebe svereného. Jako som počul dňa 25. februára sa tu v Radošine síde aj okresné duchovenstvo najprv na fare a potom v chráme Božom, aby tak dokázali svoju prítulnosť a láskyplnú oddanosť k nemu. Nadovšetko ale my, jeho duchovné dietky sa musíme v ten deň modliť k Hospodinovi, aby mu odplatil všetko to dobré, čo nám na duchovnom, na školskom, na spolkovom poli preukázal za tých 25 rokov, ktoré tu medzi nami strávil. Boh mu odplaf všetko tisíc násobne.

S Bohom!

Sedliak.

Fehérhalom (stol. Trencsén).

Pochválen Pán Ježiš Kristus!
Velactený Pán Redaktor!

Prosím o láskavé uverejnenie týchto mojich riadkov v našom «Krešťane».

Za povinnosť si pokladám nielen ako zvláštnu udalosť sdeľiť vám, čo sa u nás stalo, lež napísať to nadovšetko ku povzbudeniu pre tých, čo svoje mozolne vyrobené haliere Bachusovi radi obetujú.

Sdeľujem teda, že sme mali u nás missionársku renováciu. Za túto — pre náš ľud veľmi potrebnú a užitočnú — pobožnosť úprimné vďaky skladáme veľkzaslúženému pánu farárovi našemu. Bodaj by Boh cirkvi svojej dal mnoho tak príkladných a horlivých kňazov a ľudu našemu veľa tak neunavených pastierov, ako je prev. p. farár Školárik.

Po renovácii čo vidíme u nás? Krémy prázdne a dom Boží plný. Noci sú tiché, ľud nehuláka po vonku, je vládny a pridrža sa práce svojej. Mali by to zkusiť zvlášte tí takrečení ľudomilovia. Svätá Hora má aj pre iné obce otcov Redemptoristov. Oprobujte to a dobre vám za to stojíme, že blahobyť ľudu pozdvihne sa ak nie viacej, to iste o 50 procentov.

Vydržiavajú sa kongresy proti alkoholizmu. Sú to pekné a osožné veci, lenže sa naši korheli z toho ne-naučia mnoho. Sväté missie a renovácia to je kapitálna medecína. Tejto sa treba držať. My sa už nebojíme eksekútora, bo máme z čoho porcie platiť. Renovácia nám pomohla. Nasledujte nás, bratia, a Boh vám pomôže, ako pomohol nám!

Horňák.

Veľké Rypňany

Pochválen Pán Ježiš Kristus!
Mnohovážny Pán Redaktor!

Prosím o láskavé uverejnenie týchto mojich riadkov v našom obľúbenom «Krešťane».

Veľkú radosť zvestujem celému okoliu veľkorypňanskému, totižto že u nás budú dvaja páni pátri Lazaristi missie držať od 13. až do 21. februára. Zvlášte náš pán veľkomožný Sigismund Lelkes nástojil už od rokov na tom, aby sa ľud náš v tomto veľavýznamnom kúpeli duchovnom čím skorej občerstvil, základne obnovil. Vďaky vzdávame ale i nášmu vrele milovanému pánu farárovi Michalovi Žiška, že k tej veci tak ochotne privolil, lebo veď v tej veci od neho sa požaduje tá najväčšia obeta. V celej rypňanskej doline poslal ešte nikdy neboly nikde sv. missie, tým vzáctnejšia a vítanejšia je nám tato pobožnosť. Dopraj Boh, aby nám ona bola v skutku aj tak osožnou, s jakou dychtivosťou a túžebnosťou čakáme na ňu.

Ináče po voľbe sa už všetko utišilo. Bývalý pán rychtár M. Pocháč, ktorý s takým vypučeným bruchom kortešoval za sedliaka židmi podporovaného, je teraz už tichší, snáď už raz sa pripojí k ľudovej strane, ktorá len dobre chce tak ľudu, jako i kresťanstvu. Ináče u nás sa aj vyzdvihnutie z úradu stalo, nevieme, jaký to vezme koniec. Ten pán lekárnik, ktorý bol vyvolal na súboj pána organistu, už otrčil päty našej obci, ani nevieme kam sa odobral. Nevidel som, žeby kto bol plakal za nim, keď sa on len ľúbil za prsty ľahať.

Ešte aj inej veci sa tešíme, totižto, že od Zbehov cez Kert by mala byť k nám železnica vystavená, lenže sa bojíme, aby to nebolo aj s nami tak: Sľuby sa sľubujú, blázni sa radujú.

My tu miešano bývame, Slováci a Nemci, čo sa početového pomeru týče, Slováci zodpovedajú robotným dňom a Nemci nedelám. S Bohom!

Jeden Nemec.

Zo Šariša.

Pochválen Pán Ježiš Kristus.
Velactený Pán Redaktor!

Prosím o láskavé uverejnenie týchto mojich riadkov v našom «Krešťane».

Čo som v poslednom dopise mojom o katolíckej Jednote predniesol, z toho každý katolík môže porozumeť, že do tej Jednoty majú vstúpiť, v nej sjednotiť a spojiť sa všetci katolíci Uhorska.

Také sjednotenie je nielen užitočné, lež aj nadovšetko potrebné, aby sme sa nedožili toľkých hrozných vecí, ako na príklad teraz Francúzsko. Znám je vôbec

v ak smutnom položení nachodí sa teraz katolícka cirkev vo francúzskej krajine; do tohoto presmutného stavu neupadla ona naraz, lež z kroka na krok pomaly. Freimaureri alebo ako ich menujú, slobodní murári, židovstvo a pozdejšie socialdemokrati, ako aj všetci iní nepriatelia viery našej sa najprv spojili, sjednotili a následkom toho sa v každom ohľade zmohli. Ako sa dostali na vládu, zhabali, odobrili všetky cirkevné majetky do štátnej správy, oni gazdovali s nimi ako sa im ľúbilo, za jeden čas platili francúzskych kňazov a zakrývali potreby kostolné a náboženské. Naraz im ale napadlo, že oproti tomu, ku čomu sa zákonami zaviazali, ani kňazom, ani na náboženské potreby nebudú platiť nič, cirkevné majetky si ale podržali. Teraz, keď ľud chce mať kňazov a služby Božie, musí si ich udržiavať a platiť sám. Odobrili ešte aj biskupské, farské, seminárske a iné cirkevné stavania, ktoré potrebujú teraz ku štátnym cieľom, obracajú ich na múzea, kasárne, v paláci arcibiskupa parížskeho zariadili miestnosti pre ministra Vivianiho, ktorý je známy ako nebezpečný socialdemokrat.

U nás to chvala Bohu nevyzerá ešte tak smutne. Prítomne máme dobrú a statočnú vládu. Dokiaľ kresťanská ľudová strana je v koalícii a dokiaľ krajinu našu spravuje vláda z koalície utvorená, nemáme sa čoho obávať. Lenže už aj teraz vidíme, ako sa židovstvo a demokrati ohavným spôsobom oborili na ministra pravosúdia Polónyiho. Nie tohoto muža chcujú oni zničiť, ponevác sa ho boja, lež rozdvôjit a zmárniť by chceli koaliciu. Či nám treba spomínať cirkevno-politické zákony? To bol len počiatok prenasledovania katolíckej cirkve v Uhorsku. Nepriatelia naši nenie sú nasýtení tymito zákonami. Teraz len odpočívajú a sbierajú nové sily ku ostrejšim a tuhším nápadom, práve tak, ako to vo Francúzsku robili, bo nepriatelia našej viery sú všade jedného zmýšľania a rovného pokračovania. Hľa tohoto roku *Ondrej Achim*, bývalý vyslanec krajinský, známy socialdemokrat, zadal na sneme návrh na zhabanie, odobranie cirkevných majetkov a čudná vec, že *slovenská národnostná strana za tento návrh hlasovala*. Katolíci celého Uhorska so všetkým právom očakávajú, že krajinskí vyslancovia *Kollár, Juriga, Jehlička* a všetci ostatní vystúpia z tejto národnostnej stránky, bo ako katolícki kňazi nemôžu, ba nesmujú byť za to, aby jejich matku, katolícku cirkev, freimaureri, socialdemokrati, židovstvo a iní bezbožníci olúpili, okradli o jej majetky. *Hodža* a *Skyčák* vydávajú sa jednostajne za slovenských apoštolov; vypisujú o sebe bez prestania, že sa zaujímajú za ľud slovenský. No kroz to, že sa verejne spojili so socialdemokratmi, otvorili oči slovenskému ľudu, už nahliada tento ľud, že sú mu oni nenie priatelia, lež nepriatelia, čo ho len za nástroj svojich interessov považujú, za nos vodía a balamútia prázdnyimi sľubami.

Zhabaním cirkevných majetkov zmocneli by všetci nepriatelia našej svätej viery. Proti tomuto musíme sa organizovať, sriadíť a vstúpiť všetci do Jednoty kato-

líckej. Čo sa dá docieľiť organizáciou a pevným spojením, toho vznešeným príkladom nám je Nemecko! O čom druhý raz. *Šarišan.*

Rozmary a žarty.

Beznádejnosť.

Synovec (pri smrteľnej posteli strýcovej): Len zmužilost milý strýčko, ešte budete zdravý!

Strýc (s pohľadom na lekárov okolo postele): Nie, nie, je ich príliš mnoho!

V súdnej sieni.

Sudca: Vy ste všetkým chorým proti každej chorobe jednaký liek dávali.

Mastičkár: Pravda že áno, ale pritom ceny byly rozličné.

Zo školy.

— Povedz mi, Janko, čo sa stane s človekom, ktorý zanedbáva svoju dušu a stará sa len o svoje telo?

— Stlštne! — odpovedal Janko.

Ale ho dostal.

Jeden vyslanec vychvaloval sa pred jeho súdruhom:

— Ja som už mnoho ráz rečnil a vy ste ešte ani len ústa neotvorili.

— Mýlite sa pane kollega! Koľko ráz ste vy rečnili, vždy sa mi zívalo.

Túžba.

«Keby som bol millionár, tak by už o svitani začal obedovať».

V rozopre.

A.: Nehnevaj ma, lebo...

B.: Lebo?

A.: Lebo kúpim mojej žene nový klobúk!

B.: Nuž a...?

A.: Nuž a ty potom tvojej žene budeš musieť kúpiť tiež.

Spisy redakcii zaslané.

I. **Svätý Anton Paduanský**, v čiernej plátenej väzbe s červeným rubom. Cena 60 halierov.

II. **Breznové Kvetý**. Malému Ježiškovi v kytku sviazal P. Štefan Soós, kňaz rádu karmelitského. Cena 60 halierov.

K dostaniu v kláštore Karmelitov, Budapest, VI. okr., Huba-u. 12. Tuže sú k dostaniu: Pátričky sv. Antona po 10 halierov, Agnušky sv. Antona so slovenským nápisom po 8 halierov. Podobne aj pátričky Ježiška po 10 halierov a Agnušky Ježiška po 6 halierov.

Vyzvanie k predplateniu.

Predplatná cena našich novín je:

na celý rok 4 koruny
na pol roka 2 koruny
na štvrt roka 1 koruna.

Do Ameriky: Na celý rok 8 korún. — Do Pruska na celý rok 6 korún.

Tých ctených predplatiteľov, ktorí sú v Amerike alebo v Prusku a ktorí neposlali nám vyššie označené predplatné, prosíme, aby si čím skôr vyrovnali svoje predplatné podľa hore označeného vyzvania.

Upozornenie. Viac ráz obrátili sa už ku nám jednotlivci s tým, zdá sa, že je spoľahlivý ten alebo onen ústav sprostredkujúci požičky? — Otázka táto bude napozatým zbytočná, bo hľa my odporúčame, a síce veľmi vrele, jeden taký výborný ústav, ktorý je bezpodmienečne spoľahlivý a nadto ešte aj je nie sprostredkujúci ale požičky sám prevádzajúci ústav, tak že trovy prostredníctvom môže si usporiť ten, kto sa tu uchádza o požičku. Tento ústav je: «Kisbirtokosok Országos Földhitelintézet».

Ceny potravných článkov.

V Budapešti, 29. januára.

Úradne značené priemerné ceny za 100 kilogramov.
Pšenica: tisská K 14'55—15'55, peštianska K 14'50—15'25, stolno-belehradská Kor. 14'20—15'15, banátska K 14'10—14'90. — *Raž*: K 12'75—13'10. — *Jačmeň*: na krm K 12'90—13'20. — *Ovos*: prvotriedny 15'00—15'40, druhotriedny ————. — *Kukurica*: K 9'80—10'10. *Repica*: K 31'00—32'50. — *Proso*: K 14'40—14'90.

Múka:

č.	0	1	2	3	4	5	6
K	25'40	24'40	23'40	21'80	20'40	19'40	18'40
		č.	7	7½	8		
		K	16'80	15'00	11'80		

Drobné otruby: K 9'40, hrubé K 10'00.

Ďateľinové semä: lucerna (prima) K 120'00 do 130'00 za 100 kilogr.; ďateľina K ———.

Zemiaky: (hornouhorské) ružové K 4'40—4'80, žlté K 5'00—6'00 za 100 kilov.

Strova: Veľká biela fazuľa (bôb) K 20'50—21'50, tarkavá K 19'00—20'00. — *Hrach* lupaný: K 24'00 do ———. — *Šošovica*, veľká čistá: K 70'00—80'00. — *Koňopné semä*: K 24'00—26'00. — *Čiapočné semä*: prima K ———. — *Rasca* (kmín): 88'00 ———. — *Mak*: K 80'00 ———. — *Ladník*: K ———. Všetko po 100 kilogr.

Koloniálny tovar: *Cukor* v klobúkoch K 73'00 do 73'50, kockový K 74'50—75'00, žltý K 72'50—73'00 za 100 kilogr.

Petrolej: Fiumánsky krystalový K 43'75, fiumánsky White-Star (***) K 40'75 za 100 kilogr.

Lekvár: srbský K 23'50—24'80, bosenský K 39'00 do 39'50 za 100 kilogr.

Slivy: bosenské (100 kusové) K 26'00—26'50, srbské (100 kusové) K 26'00—26'50.

Sviňská masť: budapeštianska K 142'00—143'00.

Slanina: vidiecka K 000'00—000'00, mestská 4 kusová K 108'00—109'00 za 100 kilogr.

Špiritus: Rafinovaný odanený vo veľkom K 146'50 do 147'50. Denaturalizovaný, ku priemyselným účelom jeden barill 42'50—43'00.

Vajcia: prima uhorské K 110—112, podlejšie K 100 do 105 jedna kystňa, obsahujúca 1440 kusov vajec, vo veľkom.

Maslo: k čaju K 2'50—2'60, k vareniu K 1'80—2'00, syr 12—15 h., všetko v kilogramoch vo veľkom.

Drúbež (hydina) živá. Husy k pečeniu K 1'30 do 1'40 za kilogram; kurence k smaženiu K 1'40—1'50, kurence k pečeniu K 2'40—2'80, sliepky na polievku K 3'00—3'50 za jeden pár.

Najmilostivejšia pani,

viete Vy, prečo pri nakúpení prídavku zreteľne meno »Kathreiner« máme spomnúť?

Lebo ináč sa ošialíme a iný napodobňujúci balík nám dajú, ktorá všetky významnosti »Kathreinerovej« ohlušuje!

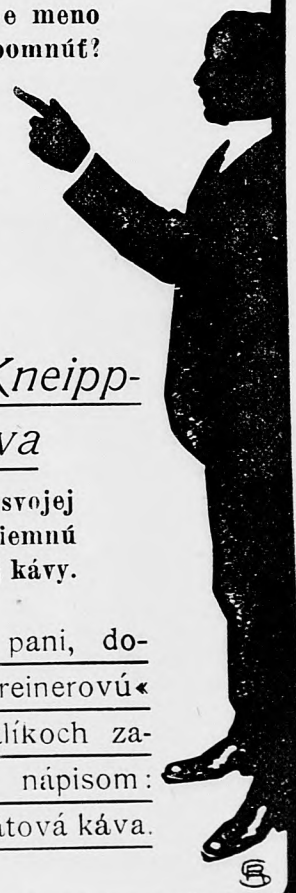
Lebo len

Kathreinerova Kneipp-

Malátová káva

dodáva následkom svojej zvláštnej výroby priemnú vôňu a chuť bôbkovej kávy.

Dohliadajte, milostivá pani, dokonale, aby ste »Kathreinerovú« len v originálnych balíkoch zapakovanú dostala s nápisom: Kathreiner Kneipp-Malátová káva.

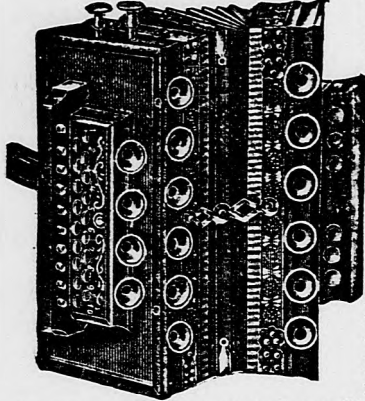
LÁMKU, pakostnicu, reumanajbezpečnej bieči Ľadový lieh. Jedna fľaška kor. 1.20. Szémann lekárnik, Hatvan.

Dr. FLESCH-a lieh proti lámke

jedine istý liek proti reume, lámke, boleniu rúk, nôh
Účinkuje podivne chytró a istotne. K dostaniu: v
Dr. FLESCH-a lekárni ku KORUNE Győr (Ráb) Baross-u. 26.
1/2 decilitrová fľaška na próbu 2 kor.; proti zastaralej
nemoci veľká fľaška pre «rodinu» 5 kor. 3 malé, alebo
2 veľké fľašky pre «rodinu» posielajú sa franko.

Na 30 dni pohľad.

dľa podmienok mojeho cenníka, teda bez rizika pre
objednavateľa posielam špoštovou dobierkou moje:

«Priateľ ľudu harmo-
niky» číslo 663, abyel
o nedostiziteľnej so-
lidite jejich každého
presvedčil. Táto har-
monika má garan-
ované spirál per-
telen pre tikadia
ež aj pre basy a
lapne ľufftu, má
falej 10 tikadiel, 2
egistre, duplované
hlasy, 48 hlasov. tri
rady trub, mahagon-
nou farbou politiro-
vané čierne vkladky s
barvistými okrajky,
niklovú okovu, du-
plované mešky, mesaďne chraniďlá a držadľá, veľkosť
31x15 cm. a stojí kus K 7.40. Škola k samoučeniu ku
každěj harmonike zdarma. Lacnejšie a menšie harmo-
niky k naučeniu sa hrať na harmonike zvlášte pre
deti po K 2.50, 3.20, 3.80, 4.80. Fajnejšie harmoniky
po K 8.60, 9.50, 10.20, 11.40, 16.50 vybrať si možno dľa
mojho cenníka. Moje harmoniky neni sú podrobené hra-
ničnému mytu bo sú celkom české dô-oby. čo prosím do
povahy vziať. Ziadné riziko. — Možno vymeniť, alebo
peňaze zpiatky dos at. Rozposiela špoštovou dobierkou
vyvozný dom hudobných nástrojov

JAN KONRAD Brůx 1194. (Čechy.)
Velký cenník s 3000 obrázky posielá sa komukolvek
na žiadosť zdarma a franko.

Oznamy prijíma administracia

„KREŠTAN“

Budapest, Szentkirályi-úlica 28.

KRIŽOVÁ

CESTA.

Slovenská knižočka križovej cesty 32 strán v tvrdej
väzbe. Cnna 40 hal. 50 výtiskov miesto 20, 15 kor.
K objednaním:
U Oktató Népkönyvtár Budapest, Csömöri út 16.

Nekupujte hodiny.

Kým nevedíte náš cenník. Do-
stanete za:

1.50 zl. 3.50 zl.

- Nikkel Roskopf hodinky ... 1.50
- Goldin Roskopf ... 2.-
- Strieborné Roskopf hodinky 3.-
- S dvojou pokrývkon ... 5.-
- S 3. striebornou pokrývkou ... 5.-
- hodinky ... 5.-
- Tenke ocelové hodinky ... 3.50
- Americké zlatodubl. hodinky 5.-
- Pôvodné Roskopf patent.hod. 3.50
- Pôvodné «Omega» ... 9.50
- Strieborná panciel retiazka 1.-
- 14 karat. zlaté hodinky ... 8.50
- 14 karat. zlatá retiazka 10.-
- 14 karat. zlatý prstienok ... 2.-
- Pendlové hodiny ... 2.80
- So zvukom vážových zvonov 4.50
- S muzikou ... 6.-
- Kukučkové hodiny ... 2.50
- Kuchynské hodiny ... 1.20
- Budíc hodiny ... 1.20
- Budíc v noci so svetlom ... 1.50
- S dvojím zvonom ... 1.75
- Najnovšie budíc hodiny so
zvukom vážové, ho zvonu
s býčím strojom. ... 2.50

Troch rokov záruka na písme
za veci nezodpovedné vrátia sa
peňaze. Rozposielanie s pošto-
vou dobierkou.

Mikša Böhnel

hodinár
Viedeň, IV., Margarethen-
strasse 27. (vlastný dom).

Treba pýtať s 2000 obrázkami
opatrený cenník franko a zdarma

Lacné české perie.

5 kilo nové
tmavé driapané
9 kor. 60 hal.,
lepšie 12 kor.
Biele mäkké,
jak páper 18
kor.—24 kor.
Biele ako snáh
mäkké ak páper, driapané 30
kor. 36 kor. Rozposielanie s
dobierkou franco; zamalenie a
nazpät prijati je pod touti vynim-
kou dovolenies li sa pošto é
útraty vynahradia. Benedikt
Sachsel, Lobes 135 (pošta
Pilsen Čechy.)

Predaj mlyna.

Mlyn a pri ňom pílu v dobrom
stave z rúk majiteľa možno kúpiť
v «Porube». Nytra m. Prie-
vidský okres. Anton Gra-
mer mlynár.

Poranenie

jakéhohol'vek druhu nutno je chrániť
pred zanečistením,

ponevác týmto z najmenšieho poranenia môže sa vyvinuť rana
t'azko zahojiteľná a nebezpečná. Osvedčeným a dobrým prostried-
kom ku chráneniu rán je od 40 rokov známa zmäk ujúca a vý-
tažná masť, takzvaná **Pražská domáca masť**, ktorá
chráni rany, zánet i bol'asti mierni a javí chladivý účinok a tým
ku zaceleniu a hojeniu rán prispieva.

Objednávky vybavuju sa obrato osty.

1 krabica (láhev) 40 halierov. Pri vopred zaslaní 3 K.
16 hal. zasielajú sa 4 krabice, alebo za 4 kor. 60 hal.
6 krabic franko na všetky stanice Rakúsko-Uhorska.

VYSTRAHA! Všetky čiastky
obalu opatrené sú ochrannou
známkou.

Hlavný sklad

B. FRAGNER, cis. a kr. dvorný dodavateľ
lekárňa „U čierneho orla“
v Prahe, Malá Strana 203. roh Nerudovej ulice.

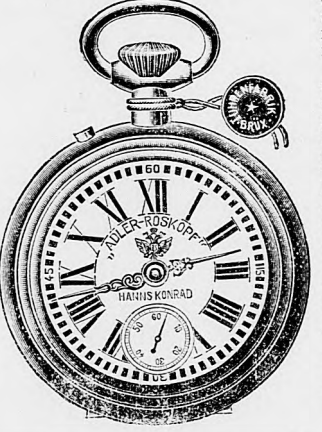
Sklady v lekárňach celého Rakúska

== Hlavný sklad u Jozefa Töröka v Budapešti. ==

Zaznačené „Orel Roskopf“ hodiny.

Tieto jedine u mň sú k dostaniu a viných obchodoch predávať
sa nesmeju. Potrebovať ich možu zvlášte úr.dníci, žandari,
hospodari, financí, železničari a vobec všetci čo potrebuju dobre
a presne chodiace hodiny.

7 korun

Fajné povodné «Orel Ros-
kopf» anker remontoir ho-
diny, s anker strojom chodia-
com na pozlacených anti-
magnetom chránených ka-
meňoch, opravde em il čis-
likom, pevnou olovenou
ochrannou známkou, v pevnej
obálke s pozlacenými rúč-
kami, presne vyprobované
K 7.—. Tieisté s rúčkami
sekund K 8.—. S dvojou
pokrývkou bez ručiek sekund
K 10.50. S dvojou pokrývkou
a s rúčkami sekund K 11.50.
Opravde strieborne v obálke
bez ručiek sekund K 12.—.
Opravde strieborné s dvojou
pokrývkou bez ručiek sekund
K 17.—. Opravde strieborné
v tobojke, s dvojou pokrýv-
kou a s rúčkou sekund K
18.—. Za každé hodiny
3 rokov záruka na písme.
Rozposiela s poštovou do-
bierkou alebo pri poprednom
doposlani peňazi.

Ján Konrad prvá dielňa hodin Brůx
č 1191. (Čechy.)

úradne prisahaný sacovník, vyznačený c. k. rišským orlom, zla-
tými a striebornými medailami výst.vy. Založený podnik 1887
vyvažá do všetkých krajov sveta. Cenník 3000 strán 300 obrázmi
na žiadosť posielam zdarma a franko.

Pri objednávkách na naše
ohlasy, prosíme odvolávať
sa vždy na náš časopis.